

LIBRIS | Ion Creangă now
books

**Povești,
povestiri,
amintiri**

Cuprins

<i>Biografie</i>	5
Acul și barosul	9
Capra cu trei iezi.....	13
Cinci pâni	25
Dănilă Prepeleac	31
Fata babei și fata moșneagului	48
Inul și cămeșa	57
Ion Roată și Cuza-Vodă.....	60
Ivan Turbincă.....	67
Moș Ion Roată și Unirea	87
Moș Nichifor Coțcariul	92
Păcală.....	114
Popa Duhu	118
Povestea lui Harap-Alb	126
Povestea lui Stan-Pățitul.....	192
Povestea porcului	220
Povestea unui om leneș	240
Prostia omenească (Poveste)	243
Punguța cu doi bani.....	248
Soacra cu trei nurori.....	254

Ursul păcălit de vulpe.....	We know	264
Amintiri din copilărie I.....	books	267
Amintiri din copilărie II.....		289
Amintiri din copilărie III.....		316
Amintiri din copilărie IV.....		347

Acul și barosul

Acul: Moșule, de ce ești zurbagiu? Te sfădești neconținut cu soră-ta nicovala, țipați și faceți larmă, de-mi țiuie urechile. Eu lucrez toată ziua, și nime nu-mi aude gura.

— Iaca, mă! da' de unde-ai ieșit, Păcală?

— De unde-am ieșit, de unde n-am ieșit, eu îți spun că nu faci bine ceea ce faci.

— Na! vorba ceea: a ajuns oul mai cu minte decât găina. Măi băiete, trebuie să știi că din sfădălia noastră ai ieșit; ș-apoi tu ni cauți pricină?

— Mă rog, iertați-mă! că dacă n-ar fi fost focul, foile, pleafura și omul care să vă facă să vă deie nume, ați fi rămas mult și bine în fundul pământului, ruginite ca vai de voi.

— Măsură-ți vorbele, băiete! Auzi, soră nicovală, cum ne râde acușorul?

— Aud, dar n-am gură să-i răspund; și văd, dar trebuie să rabd.

— Vorba ceea, soro: „Șede hârbu-n cale și râde de oale“. Măi pușchiule! Ia să vedem, ce ai făcut tu mai mult decât noi?

— Ce am făcut și ce fac, îndată ț-oiu spune. Ca să nu lungesc vorba, hainele bărbățești și femeiești, din creștet până în tălpi, și alte nenumărate lucruri frumoase și scumpe, fără

de mine nu se pot face. Mergi la croitor, intră în bordeiu, suie-te în palat, ai să mă găsești. Fetele mă pun în cutiuțe aurite, mă înfing în perinuțe de mătasă și îngrijesc de mine ca de un mare lucru.

— Da' în stogul de fân nu vrei să te puie, mititelule?

— Nici în stogul de fân, dar nici trântit într-un ungher al ferăriei, ca tine. Ia spune-mi: te mai ie cineva în mână decât ferarul?

— Ia ascultă, te prea întreci cu șaga, piciule! Dacă șezi la cinste și toți îngrijesc de tine, cum zici, de ce li împungi degetele?

— Da' împung pe cască gură cel somnoros, pentru că voiesc să iasă din mâna lui, prin ajutorul meu, multe lucruri folositoare și frumoase. Tu, pentru ce bați ferul cel culcat pe nicovală și ruginit ca și tine? Nu ca să faci din el lucruri mai bune și mai frumoase?

— Măi... da' bun ești de gură!

— Și de gură, dar și de lucru.

— Ei bine, tu mi-ai înșirat verzi și uscate; ia stăi să-ți spun și eu pe ale mele: toporul, barda, ciocanul, cleștele, vătraiul și nenumărate unelte și mașini de fer, unele de-o mărime urieșă, iar altele mici și bicisnice ca tine, pututu-s-au face până n-au trecut pintre nicovală și ilău? Casa, bisericile, corabia, puștile, tunurile și alte lucruri nenumărate, așa-i că n-ar fi, de nu eram eu? Tu îmi spui de haine frumoase; eu Ț-oiu spune de casă, de sapă, de secere, de coasă și de plug. Tu îmi spui mai mult de frumos, eu Ț-oiu spune de cele neapărat trebuincioase.

— Mă faci să te-apuc iar la scărmanat, moșule baros. Haine i-au trebuit omului întâi, căci nu era să umble cu pielea goală și desculț ca găștele.

— Te-ai încurcat cu socotelile, măi băiete. Ba de mâncare și casă i-a trebuit omului întâi și-apoi haine frumoase, cum zici tu; cu rufe de ale tale îți ghiorăiesc maștele de foame. Ai auzit vorba ceea, că „Golătatea încunjură, iar foamea dă de-a dreptul“.

— Măi! da' ruginit mai ești!

— Ruginit cum sunt, eu v-am făcut și trebuie să ascultați de sfaturile mele.

— Așa este, dar te prea lauzi; las' mai bine să te laude alții. Și tu faci trebi bune, și eu; numai atâta, că tu faci lucruri mai din topor, eu mai delicate; tu șezi totdeauna cu ferarul cel uns de cărbuni, iar eu șed cu croitorul și cu tot felul de persoane.

— Iar ai început, ghibirdic fudul și guraliu? Croitorul tău trebuie să împungă mai mult de zece ori, până când ferarul meu mă rădică o dată; croitorul tău rupe altă dată pe zi câte zece ace; ferarul însă mă are pe viață, ba mă poate lăsa și de zestre la copiii de copiii săi. Și-apoi încă una: cine dintre acești doi meșteri e mai grebănos și mai gubav? Ferariul meu, ori croitoriul tău?

— Moșule! ești bătrân și multe mai știi; fie pe-a dumitale.

— Bine mititelule! Ia acum ai mai venit de-acasă. Zi mai bine că industria sau meșteșugurile, noi le-am adus în lume; că bogățiile cele mari, nouă se datoresc. Mi-ai zis ruginit și ț-ai zis cioplit; mie-mi pare bine ca strănepoții mei să fie mai ciopliți decât mine; cu timpul se cioplesc toate... Numai

nu vă fuduliți și nu uitați obârșia voastră, ca nu cumva să vă ciopliți prea tare și să rămâneți care fără urechi, care fără dinți, care fără gură, care fără zimți, adecă niște cioarse de nicio treabă. C-apoi atunci iarăși mi-ți ajunge drăguș la căuș, și soră-mea nicovala vă va ține în spate, iar eu vă voi bate pe rudă pe sămânță, ca să prindeți la minte.

Capra cu trei iezi

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau; iară cel mic era harnic și cuminte. Vorba cea: Sunt cinci degete la o mână și nu samănă toate unul cu altul.

Într-o zi, capra cheamă iezii de pe-afară și le zice:

— Dragii mamei copilași! Eu mă duc în pădure ca să mai aduc ceva de-a mâncării. Dar voi, încuiieți ușa după mine, ascultați unul de altul, și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când voi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, și am să vă spun așa:

Trei iezi cucuiieți

Ușa mamei descuiieți!

Că mama v-aduce vouă:

Frunze-n buze,

Lapte-n țâțe,

Drob de sare

În spinare,

Mălăieș

În călcăieș

— Auzit-ați ce-am spus eu?

— Da, mămucă, ziseră iezii.

— Pot să am nădejde în voi?

— Să n-ai nicio grijă, mămucă, apucară cu gura înainte cei mai mari. Noi suntem odată băieți, și ce-am vorbit odată vorbit rămâne.

— Dacă-i așa, apoi veniți să vă sărute mama! Dumnezeu să vă apere de cele rele, și mai rămâneți cu bine!

— Mergi sănătoasă, mămucă, zise cel mic, cu lacrimi în ochi, și Dumnezeu să-ți ajute ca să te întoarne cu bine și să ne-aduci de mâncare.

Apoi capra iese și se duce în treaba ei. Iar iezii închid ușa după dânsa și trag zăvorul. Dar vorba veche: „Păreții au urechi și fereștile ochi“. Un dușman de lup, ș-apoi știți care?, chiar cumătrul caprei, care de mult pândea vreme cu prilej ca să pape iezii, trăgea cu urechea la păretele din dosul casei, când vorbea capra cu dânșii.

„Bun! zise el în gândul său. Ia, acum mi-e timpul... De i-ar împinge păcatul să-mi deschidă ușa, halal să-mi fie! Știu că i-aș cărnosi și i-aș jumuli!“ Cum zice, și vine la ușă; și cum vine, și începe:

Trei iezi cucuieți

Ușa mamei descuieți!

Că mama v-aduce vouă:

În spinare,

Mălăieș

În călcăieș

Smoc de flori

Pe subsuori.

— Hai! deschideți cu fuga, dragii mamei, cu fuga!

— Ia! Băieți, zise cel mai mare, săriți și deschideți ușa, că vine mama cu demâncare.

— Săracuțul de mine! zise cel mic. Să nu cumva să faceți pozna să deschideți, că-i vai de noi! Asta nu-i mămuca. Eu o cunosc de pe glas; glasul ei nu-i așa de gros și de răgușit, că-i mai subțire și mai frumos!

Lupul, auzind aceste, se duse la un ferar și puse să-i ascute limba și dinții, pentru a-și subția glasul, ș-apoi, întorcându-se, începu iar:

Trei iezi cucuieți

Ușa mamei descuieți!

— Ei, vedeți, zise iarăși cel mare; dacă mă potrivesc eu vouă? Nu-i mămuca, nu-i mămuca!

D-apoi cine-i dacă nu-i ea? Că doar și eu am urechi! Mă duc să-i deschid.

— Bădică! bădică! zise iarăși cel mic. Ascultați-mă și pe mine! Poate mai de-apoi a veni cineva ș-a zice:

ș-atunci voi trebuie numaidecât să deschideți? D-apoi nu știți că mătușa-i moartă de când lupii albi și s-a făcut oale și ulcioare, sărmana?

— Apoi, da! nu spun eu bine? zise cel mare. Ia, de-atunci e rău în lume, de când a ajuns coada să fie cap... Dacă te-i potrivi tu acestora, îi ține mult și bine pe mămuca afară. Eu, unul, mă duc să deschid.

Atunci mezinul se vâra iute în horn și, sprijinit cu picioarele de prichiciu și cu nasul de funingine, tace ca peștele și tremură ca varga de frică. Dar frica-i din raiu, sărmana! Asemene cel mijlociu, tuștiu! iute sub un cherșin; se-nghe-muiește acolo cum poate, tace ca pământul și-i tremură carnea pe dânsul de frică: Fuga-i rușinoasă, da-i sănătoasă!

Însă cel mare se dă după ușă și: să tragă, să nu tragă? în sfârșit, trage zăvorul... Când iaca! ce să vadă? ș-apoi mai are când vede? căci lupului îi scăpărau ochii și-i sfârâia gâtlejul de flămând ce era. Și, nici una, nici două, haț! pe ied de gât, îi rătează capul pe loc și-l mănâncă așa de iute și cu atâta poftă, de-ți părea că nici pe-o măsea nu are ce pune. Apoi se linge frumușel pe bot și începe a se învârti prin casă cu neastâmpăr, zicând:

— Nu știu, părerea m-a amăgit, ori am auzit mai multe glasuri? Dar ce Dumnezeu?! Parc-au intrat în pământ... Unde să fie? Se ițește el pe colo, se ițește pe dincolo, dar pace bună! iezii nu-s nicăiri!

— Mă! că mare minune-i asta! dar nici acasă n-am de coasă... ia să mai odihnesc oleacă aste bătrânețe!

Apoi se îndoiaie de șele cam cu greu, și se pune pe cherșin. și când s-a pus pe cherșin, nu știu cum s-au făcut, că ori cherșinul a crăpat, ori cumătrul a strănutat...

Atunci iedul de sub chersin, să nu tacă? Îl păștea păcatul și-l mânca spinarea, sărăcuțul!

— Să-ți fie de bine, nănașule!

— A! ghidi! ghidi! ghiduși ce ești! Aici mi-ai fost? Ia vină-ncoace la nănășelul, să te pupe el! Apoi ridică cherșinul binișor, înșfăcă iedul de urechi și-l flocăiește și-l jumulește și pe-acela de-i merg petecele! Vorba ceea: Că toată paserea pe limba ei pier.

Pe urmă se mai învârte prin casă, doar a mai găsi ceva, dar nu găsește nimic, căci iedul cel cuminte tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc. Dacă vede lupul și vede că nu mai găsește nimic, își pune în gând una: așază cele două capete cu dinții rânjiți în ferești, de ți se părea că râdeau; pe urmă unge toți păreții cu sânge, ca să facă și mai mult în ciuda caprei, ș-apoi iese și-și caută de drum. Cum a ieșit dușmanul din casă, iedul cel mic se dă iute jos din horn și încuie ușa bine. Apoi începe a se scărmana de cap și a plânge cu amar după frățiorii săi.

— Drăguții mei frățiori! De nu s-ar fi înduplecat, lupul nu i-ar fi mâncat! și biata mamă nu știe de astă mare urgie ce-a venit pe capul ei!

Și bocește el și bocește până îl apucă leșin! Dar ce era să le facă? Vina nu era a lui, ce au căutat pe nas le-a dat.

Când jălea el așa, iacă și capra venea cât putea, încărcată cu de-a mâncării și gâfuind. Și cum venea, cât de colo vede cele două capete, cu dinții rânjind, în ferești.

— Dragii mămuțeii, dragi! Cum așteaptă ei cu bucurie și-mi râd înainte când mă văd!

*Băieții mamei, băieți,
Frumușei și cucuieți!*

Bucuria caprei nu era proastă. Dar când s-apropie bine, ce să vadă? Un fior rece ca gheața îi trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde în tot trupul, și ochii i se păinjinesc. și ce era nu era a bine! Ea însă tot merge pân' la ușă, cum poate, crezând că părerea o înșală... și cum ajunge, și începe:

*Trei iezi cucuieți
Ușa mamei descuieți!
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țâțe,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș
Smoc de flori
Pe subsuori.*